

Vi lærer sprog i vuggestuen og dagplejen

Dorthe Bleses (m. Anders Højten, Peter Jensen m.fl.)

Trykfondens Børneforskningscenter **SLIDES UDLEVERES**

ALFs efteruddannelseskursus, Nyborg, 26. marts 2019

”Vi lærer sprog i vuggestuen og dagplejen” - et tværgående samarbejdsprojekt

Er gennemført for Børne- og Socialministeriet i et samarbejde mel:

- Aarhus Universitet (Dorthe Bleses, Anders Højten, Peter Jensen)
- Rambøll (Hanne Nielsen, Christine Hovmark)
- Egedal, Gentofte, Gladsaxe, Halsnæs, Horsens, Ikast-Brande, Morsø, Randers, Skive, Sorø, Tårnby, Vesthimmerland og Aabenraa kommune (projektledere, pædagogisk personale, børn og forældre)

TUSIND TAK TIL ALLE!

Læs mere her...

Kan downloades fra TFB's hjemmeside

Program

Baggrund for studiet
Om effektstudiet

PAUSE

VLS-indsats

- Om indsatsen
- Seks skarpe om resultaterne

PAUSE

VLS-indsats + intensiv forældreinvolvering

- Om indsatsen
- Seks skarpe om resultaterne

Opsummering og perspektivering

Program

Baggrund for studiet

DK investerer tidligt og intensivt

Heckman (2008)

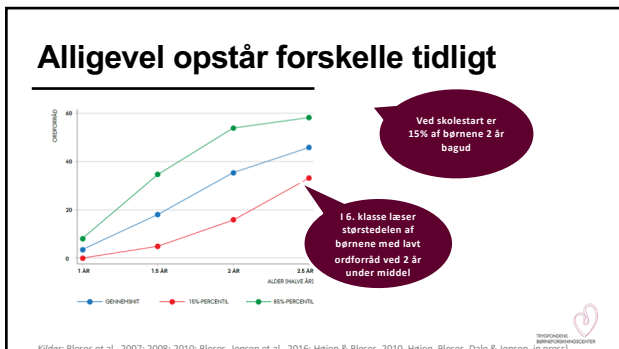

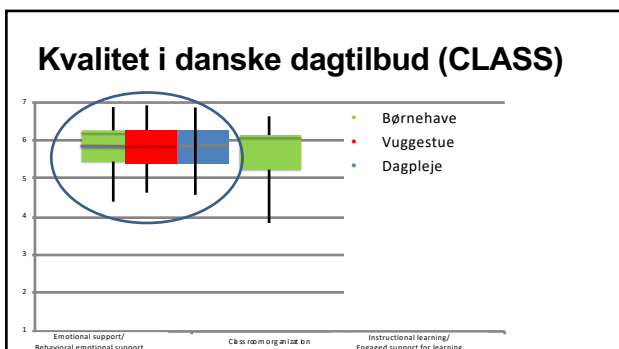

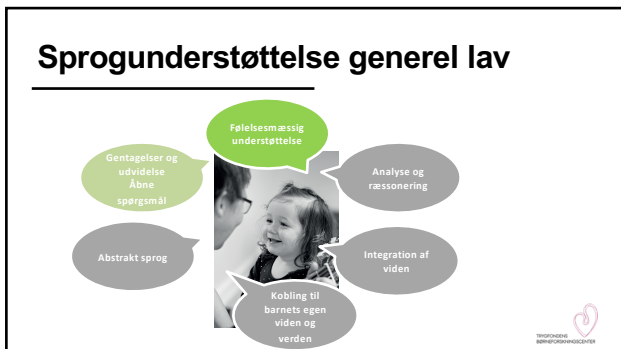

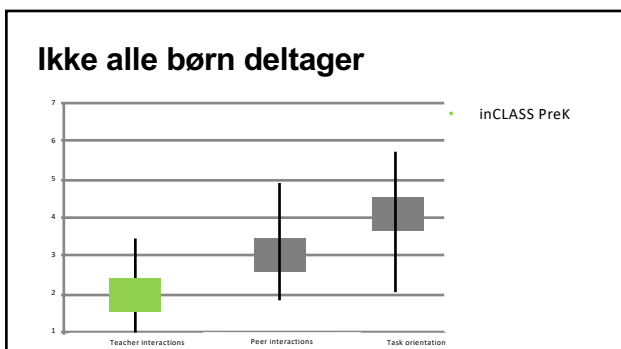

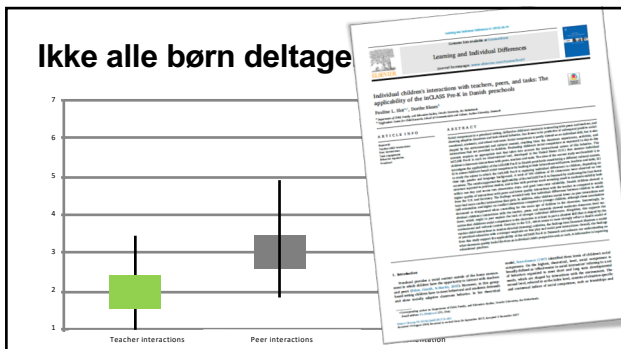

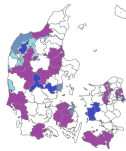

Læringsmiljøet kan understøttes

Omfattende dansk effektforskning siden 2012

Tre store randomiserede forsøg

- **SPELL** (Bleses, Højen, Justice et al, 2018)
- **Fart på sproget** (Bleses, Højen, Dale et al, 2018)
- **Leg og læring i vuggestuen** (Bleses, Jensen, Nielsen & Rathe, 2016).

Fokus på at øge læringsmuligheder og samtalekvalitet i aktiviteter, leg og rutiner

---

Udvikling af indsatserne

- **Empiribaserede bioudviklings-, miljø- og interaktionsteorier om hvordan børn lærer** (fx Broffenbrenner, 1994; Center of the Developing Child, 2016; Hoff, 2013; Zauche, Thul, Mahoney, & Stapel-Wax, 2016).
- **Teorier om tilegnelse af tidlige kompetencer og hvilke kompetencer, der forudsiger senere læring i skolen** (Duncan et al., 2007; McClelland et al., 2014; Bleses, Makransky, Dale, Højen & Ari, 2016).
- **Metaanalyser, der dokumenter vigtigheden af "højkvalitets-interaktioner" enten i dagtilbud eller i hjemmet** (fx Bleses., Højen, Jensen, Dybdal & Andersen, 2016; Chambers, Cheung, & Slavin, 2016; Larsen et al., 2011; Parenting matters, 2017).

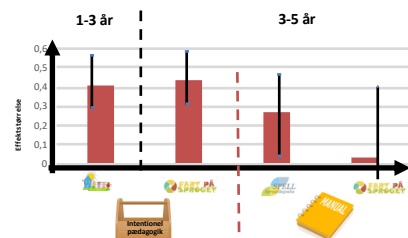

"Åben" indsats mest effektiv

Hvad er nyt i VLS?

Indsats afprøves både i vuggestuen og dagplejen

Kollegial sparring (gruppe, individuel) til gennemførelse af indsats

Supplerende forældreindsats i anden periode

Ledere deltager i alle kurser og forventes at understøtte gennemførelsen af VLS

Lokal introduktion til indsatsen

Indledende workshop i kommunen for at understøtte gennemførelsen

TEKSTORIENTERET BØRN- OG UNGDOMSUDVIKLING

Program

Baggrund for studiet
Om effektstudiet

Forskningsspørgsmål

BASISINDSATS

- Er børnenes sprog, matematiske forståelse og eksekutive udvikling blevet styrket?
- I hvilket omfang er det generelle læringsmiljø i dagtilbuddene blevet styrket?
- Hvordan er basisindsatsen implementeret, og hvilke forhold har betydning for implementeringen?

TEKSTORIENTERET BØRN- OG UNGDOMSUDVIKLING

Forskningsspørgsmål

BASIS + Intensiv forældreindsats

- I hvilket omfang har intensiv forældreinvolvering styrket de involverede børns læring, *udover* det potentielle udbytte af basisindsatsen?
- I hvilket omfang er intensiv forældreinvolvering implementeret, og hvilke forhold har betydning for implementeringen?

Lodtrækningsforsøg - 3 grupper

	Periode 1 (2016-2017)	Periode 2 (2017-2018)
Gruppe 1	Sædvanlig praksis	Basisindsats
Gruppe 2	Basisindsats	Basisindsats
Gruppe 3	Basisindsats	Basisindsats + intensiv forældreinvolvering

Øges børns samlede udbytte ved to forløb

Bliver pædagogerne bedre til indsats

Vi har trukket lod om hvilke børn der indgik hvor og hvornår

Effektstudiet

Effektstudiet af *basisindsats* omfatter

- **252 dagtilbud** (110 vuggestuer/280 stuer og 142 legestuer/545 dagplejer)
- **5031 børn** (Kun **børn over 18 mdr.** indgår i effektanalyse)
- Ingen systematiske SES- eller kompetenceforskelle mellem grupper
- **168 forældre** indgik i Basis + intensiv forældreinvolvering

Vi har anvendt fire forskellige måleredskaber

Abstrakte begreber (Tjekliste)	Ord barnet siger (Tjekliste)	Ord barnet forstår (Test)	Selvregulering (Tjekliste)
-----------------------------------	---------------------------------	------------------------------	-------------------------------

---

Ord barnet siger

CDI-Sprogvurdering 18-34 mdr. (Bleses et al., 2018)

- Tjeklisteformat der udfyldes af pædagoger der kender barnet
- Valideringsstudie (n = 4897) viser gode testkvaliteter
- Kan downloades gratis fra TFB's hjemmeside

Sprogligt område	Items	eksempel
Produktivt ordforråd	70 items (9 ordkategorier)	Fx Mad og drikke, legemsdele og ord om handlinger
Sprogbrug	5 items	Fx taler barnet om tidligere eller fremtidige episoder

---

Ord barnet siger

CDI-Sprogvurdering 18-34 mdr. (Bleses et al., 2018)

- Tjeklisteformat der udfyldes af pædagoger
- Valideringsstudie (n = 4897) viser gode testkvaliteter
- Kan downloades gratis fra TFB's hjemmeside

Sprogligt område	Items	eksempel
Produktivt ordforråd	70 items (9 ordkategorier)	Fx Mad og drikke, legemsdele og ord om handlinger
Sprogbrug	5 items	Fx taler barnet om tidligere eller fremtidige episoder

---

Ord barnet forstår

CCT (Højen, Bleses et al., under udarbejdelse)

- Børn mellem 18 og 34 måneder
- Tablet baseret receptivt ordforrådstest (billedelicitering)
- Tre aldersbestemte sværhedsgrader – den rigtige sværhedsgrad gives automatisk pba. af barnets alder
- 39 ord i hver udgave

- Revideret version med gode testkvaliteter indgår i "Sprogvurdering 2 år"

Abstrakt ordforråd

CDI-matematiksprog 18-34 mdr (Bleses, Dale, Purpura, under udarbejdelse)

- Tjeklisteformat der udfyldes af pædagoger der kender barnet
- Valideringsstudie ($n = 730$) viser gode testkvaliteter
- Vil blive gratis tilgængeligt når artikel er publiceret

Sprogligt område	Items	eksempel
Abstrakte begreber	28 items	Fx ord for størrelser, former, mængder mm.
Talforståelse	13 items	Fx kan barnet sige tilfældige tal, kan barnet sige egen alder

---

Selvregulering

SEAM (Sjö, Bleses et al., 2017)

- Tre aldersversioner, her anvendt 18-34 mdr. (sælges af Hogrefe)
- Tjeklisteformat der udfyldes af pædagoger der kender barnet
- Valideringsstudie viser gode testkvaliteter (Sjö, Kili, Bleses et al., 2018)

Sprogligt område	Items	eksempel
Selvregulering	6 delskalaer	Udforskning og regulering/tilpasning af egen adfærd
Empati	4 delskalaer	Kommunikation af egne følelser og afkodning af andres

---

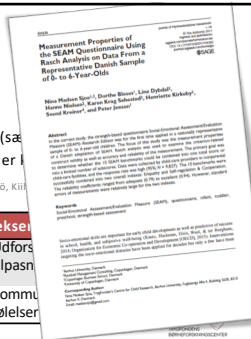

Selvregulering

SEAM (Sjö, Bleses et al., 2017)

- Tre aldersversioner, her anvendt 18-34 mdr. (sælges af Hogrefe)
- Tjeklisteformat der udfyldes af pædagoger der kender barnet
- Valideringsstudie viser gode testkvaliteter (Sjö, Kili, Bleses et al., 2018)

Sprogligt område	Items	eksempel
Selvregulering	6 delskalaer	Udforskning og regulering/tilpasning af egen adfærd
Empati	4 delskalaer	Kommunikation af egne følelser og afkodning af andres

---

Sammenhæng mel. VLS og vurderinger

Børn vurderes på **ord der indgår i VLS**
 "Abstrakt ordforråds-tjekliste"
 = lærer børn de ord de har hørt?

Børn vurderes på **ord der ikke indgår i VLS**
 "Ord børn siger"-tjekliste + "Ord børn forstår"-test
 = lærer børn flere nye ord?

Meget VLS-indhold vurderes ikke direkte!

Om effektanalysen

Analiseret med to forskellige modeller:

- Value-added-modeller (primære resultater)
- Change-modeller (til robusthedstest)

$$y_{it} = \rho y_{it-1} + \alpha_i + \beta_i + \delta_i + u_{it}$$

$$\Delta y_{it} = \alpha_i + \beta_i + \delta_i + u_{it}$$

Der kontrolleres i analyser for:

- **Vedr. institutioner:** Kommuneeffekter og dagtilbudstype
- **Vedr. børn:** køn, alder, oprindelse, mors uddannelse, fars uddannelse, familiestatus, beskæftigelsesstatus (indkomstgrundlag), & boligform

---

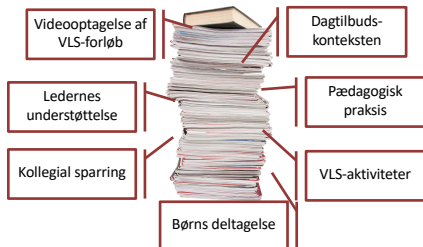

Mange supplerende data

Program

Baggrund for studiet
Om effektstudiet

VLS-indsats

- Om indsatsen

VLS vil styrke børns læringsmiljø!

Et VLS-barn skal...

- Høre rigt og avanceret sprog fx ord for følelse, tid, former og rum
- Være følelsesmæssigt understøttet
- Understøttes i at bruge sproget til at tænke og lære nyt med
- Samtale om emner der er meningsfulde
- Opleve at ny viden kobles til egen viden og verden

TRUSTFONDENE BØRN- OG UNGDOMSUDVIKlingen

VLS-indsatsen

Ramme for intentionel pædagogik

5 temabaserede forløb over 20 uger (Fordybelse, Fokus og Udforskning), men **personalet planlægger selv** konkret praksis

TRUSTFONDENE BØRN- OG UNGDOMSUDVIKlingen

Støtter meningsfulde samtaler

TEMA-baseret organisering

Materialer til rådighed

- **Bøger** der er relateret til temaer og læringsområder (5 i alt)
- **Store billedkort** med målord
- **Små billedkort** med målord x 2
- **Plakater** med målord – til børnehøjde (farvekodet med temafarve)

Min Hverdag,
Vejret, Dyr og
naturen, Familien,
Ud i verden

VLS-indsatsen

Ramme for intentionel pædagogik

5 temabaserede forløb over 20 uger (Fordybelse, Fokus og Udforskning), men **personalet planlægger selv** konkret praksis

Styrke **sprog og ihærdighed** gennem beskrivelse af hvad børn kan inden for faste **læringsområder**

Støtter samtaler med rigt sprog

Ordforråd

Tema-relateret ord
Ord for følelser
Ord for tid
Ord for rum

Abstrakt ordforråd:

Ord for tal
Ord for former
Ord for størrelser
Ord for mønstre,

Eksekutive funktioner:

Hukommelse
Opmærksomhed
Selvregulering
Behovsudsættelse

Socioemotionelle kompetencer:

Kendskab til følelser og deres udtryk
Konfliktløsning
Proaktiv social

Om læringsområder og -mål

Kompetencer der betyder noget nu og på sigt
 Kompetencer bygges op fra bunden

- Overordnede mål (fx ord for tid) gentages for hvert tema
- Progressionen i de enkelte "målord" ses i sværhedsgraden på tværs af tema
- Nogle målord gentages over de 20 uger
- Ikke aldersopdelte mål (let – mellem – svære)
- Læringsområder hænger sammen (fx lære nye ord for mønstre, lære ord om følelser)

Det handler ikke om at lære ord udenad!

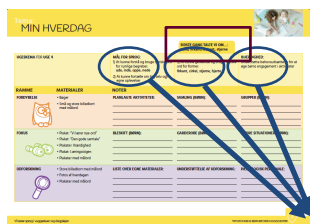

Ugeskema støtter også indhold

Ugeskema ramme for VLS

- En for hver uge i indsats (20)

Tredelt pædagogisk ramme

- Voksen og børneinitierede

Ugens mål fremhæves

VLS-indsatsen

Ramme for intentionel pædagogik

5 temabaserede forløb over 20 uger (Fordybelse, Fokus og Udforskning), men personalet planlægger selv konkret praksis

Styrke sprog og ihærdighed gennem beskrivelse af hvad børn kan inden for faste læringsområder

Fokus på interaktionskvalitet, strategier og refleksion (børns udvikling og gennemførelse)

Støtter understøttende samtaler

Effektive strategier

- Understøtter og udvider barnets sprog
- Inddrager barnet aktivt i samtaler

Kilder: fx Reese et al. (2010), Bleses & Højen, 2013)

Støtte ordindlæring

Effektive strategier

- Understøtter barnets tilegnelse af ordforråd ved at afspejle hjernes måde at lære på

Kilder: fx DeBerk (2007), Bleses & Højen, 2013)

Støtter aktiv inddragelse af alle

Effektive strategier

- Understøtter og udvider barnets sprog
- Inddrager barnet aktivt i samtaler

Kilder: fx Bleses, Højen, Justice, et al., 2018; Bleses, Højen, Dale et al., 2018)

Begrænse valg

Effektive strategier

- Understøtter inddragelse af alle børn
- Understøtter nærmeste zone for udvikling

Kilder: fx Reese et al. (2010), Bleses & Højten, 2013)

43

VLS-indsatsen

Ramme for intentionel pædagogik

5 temabaserede forløb over 20 uger (Fordybelse, Fokus og Udforskning), men **personalet planlægger selv** konkret praksis

Styrke **sprog og ihærdighed** gennem beskrivelse af hvad børn kan inden for faste **læringsområder**

Fokus på **interaktionskvalitet, strategier og refleksion** (børns udvikling og gennemførelse)

Løbende aktiv inddragelse af **forældre** i indsatsen fx gennem ugens tips

---

Støtter refleksion via redskaber

Refleksion over implementering af indsats

- Lave løbende notater på Ugeskema
- Personale samles sidst på ugen og udfylder refleksionsnoter sammen om hvordan det er gået (web-portal)

Refleksion over barnets udbytte

- Udviklingskemaer udfyldes efter hvert tema (web-portal)
- Spørges konkret ind til alle læringsmål

Støtter kollegial refleksion via sparring

Kollegial sparring på hver stue én gang hver tema

- Understøttelse af kvaliteten i gennemførelse af basisindsats (alle pædagogiske medarbejdere)
  - Refleksionsredskaber og videoer

Individuel feedback to gange (tema 2 og tema 4)

- Ledes af "sprogansvarlig" (pædagog, dagplejepædagog)
- Sprogansvarlig 2-dages kursus

Program

Baggrund for studiet
Om effektstudiet

VLS-indsats

- ✓ Om indsatsen
- Seks skarpe om resultaterne

VLS i brug – børnenes perspektiv!

De fleste VLS-aktiviteter leg med billedkort, sanglege, læsning, spil og kreative lege...

Hvert barn har i gns. været med i 2,5 stor-grupper, 2 smågrupper og 5 fokussituationer per uge (stor individuel variation)

De har mødt flere nye ord og været i flere rige samtaler

Ikke mange forskelle men...ældre børn har været lidt mere med – børn med ikke-vestlig baggrund deltaget i færre fokussituationer

Store kommuneforskelle

VLS i brug – personalets perspektiv

Knapt halvdelen af dagtilbuddene har ikke fået særskilt tid til planlægning af VLS, mens 37 pct. fik særskilt tid

Knapt 40 pct. planlagde VLS-aktiviteter for 4 uger ad gangen, 30 pct. for en uge af gangen, mens 5 pct. planlagde på dagen eller slet ikke

I 40 pct. af dagtilbuddene gav lederne sparring på møderne og understøttede rammerne for refleksion over børnenes udbytte

De fleste har deltaget i kollegial sparring i mindst én sparring

Store kommuneforskelle mht. ledernes involvering og understøttelse

Øget fokus på praksis og refleksion

Om at lære "hurtigt" og "langsomt"

... ved hjælp af rige læringsmuligheder!

TEKSTBØJEN
www.tekstbojen.dk

---

1. Små forandringer i læringsmiljøet løfter børns læring!

Gns. ekstralæring i pct. sammenlignet med andre børn

Kategori	Gns. ekstralæring i pct.
Ord barnet forstår	~18
Ord barnet siger	~15
Sprogbrug	~12
Talforståelse	~25
Abs trakte begreber	~55
SEAM sel vreg.	~10

Forstået og siger flere nye ord

Lært flere talord

Lært flere ord for former, størrelser og mønstre

Afsmittende positiv effekt på empati (14%)

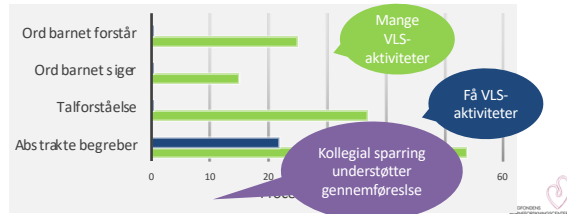

---

2. Jo flere VLS-aktiviteter, desto mere læring!

Gns. ekstralæring i pct. (tilnærmet) ved få/mange VLS-aktiviteter

---

---

3. Børn i vuggestue og dagpleje har lige meget gavn

- VLS fungerer både inden for rammerne af vuggestuen og dagplejen
- Kollegial sparring udfordret i dagplejen pga. rammerne
- Dagplejerne er generelt meget positive overfor VLS (inkl. materialer)

"Det bedste har været at se børnene gribe mulighederne an med et smil på læberne.. Og at de rent faktisk har flyttet sig sprogligt." (dagplejer)

---

4. VLS gavner alle børn næsten lige meget!

Køn, alder, oprindelse og sociale forhold i hjemmet har stort set ingen betydning for børnenes udbytte!

En lille eller moderat effekt på alle børn, har en langt større gennemslagskraft, end en lille indsats, der har stor effekt på få børn

---

Lidt om "gentagen" VLS

For medarbejdere

Børn der får indsats af pædagoger der gentager VLS får lidt større udbytte

Erfaringseffekten er størst for dagplejen

For børn

386 børn der var med to gange får samlet set større udbytte (0.14-0.99)

Udbyttet er større 2. gang hvis barnet er i dagpleje

---

5. Både børn, medarbejdere og forældre er glade for VLS!

Systematikken giver meget indsigt og overskud

Man bruger sin egen viden og det skaber motivation

Børnene elsker at være med

Tempoet i form af nye ord opleves af nogle som for hurtigt

Forældrene har taget godt imod projektet. De har været nysgerrige og bakket op om vores tiltag på stuen

Bevidsthed om at man kan bruge sproget i alle dagligdagens aktiviteter

---

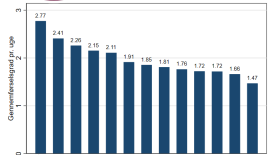

---

6. Der skal en hel kommune at styrke børns sprog

måske

Kommune	Gennemsnitlig deltagelse (%)
1	2.37
2	2.45
3	2.36
4	2.56
5	2.91
6	1.97
7	1.86
8	1.81
9	1.70
10	1.72
11	1.72
12	1.66
13	1.47

Barnets gennemsnitlige deltagelse i aktiviteter på tværs af de 13 kommuner

Parathedsvurdering 2016

- 5 ud af 13 kommuner havde en kommunal politik/strategi/mål for sprogindsatsen på dagtilbudsområdet
- Kommuner med en strategi for sprogindsatsen har gns. en højere gennemførelsesgrad (korrigeret for forskelle i børnegruppe)
- Analysen peger på at det er nemmere for små kommuner at tydeliggøre en sprogpolitik, der gør dem mere parate til at arbejde med indsatser som VLS

Program

Baggrund for studiet
Om effektstudiet

VLS-indsats

- ✓ Om indsatsen
- ✓ Om resultaterne

VLS-indsats + intensiv forældreinvolvering

- Om indsatsen

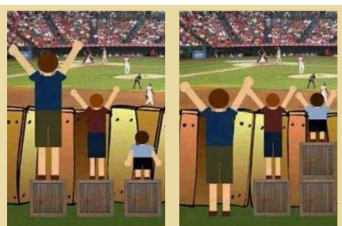

Tidlige forskelle – forskellige behov!

Læring i hjemmet i danske familier

Børn med høje sprogscore har forældre, der ofte svarer:

"Vi har mange bøger"

"Jeg læser ofte for mit barn"

"Jeg føler mig godt i stand til at støtte mit barns læseudvikling"

(Kilde: Højen et al., under review)

Læring i hjemmet i danske familier

Børn med **lave** sprogscore har forældre, der ofte svarer:

"Jeg vil gerne understøtte mit barns sprog- og læseudvikling, men jeg ved ikke hvordan"

"Jeg startede relativt sent med at læse for mit barn"

"Mit barn kan ikke lide at blive læst højt for"

"Mit barn er for lille til at tilegne sig færdigheder, som hænger sammen med at læse og skrive"

(Kilde: Heien et al., under review)

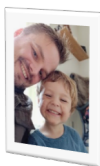

Barrierer for forældres involvering

Alle forældre vil gerne støtte deres børn men de kan have forskellige barrierer

Adressere forhold, som udgør barrierer for forældrenes aktive deltagelse

- Tidsrelateret pres
- Usikkerhed mht. at læse
- Manglende viden om sprog
- Behov for konkret støtte
- Sprogbarrierer

- Viden om sprog
- Modellering og observationer
- Udnytte rutiner
- Bruge billedbøger
- Oversatte materialer

Er forældre interesserede i samarbejde?

"Vi vil meget gerne samarbejde med personalet i vores dagtilbud om vores barns sprog"

"Vi kunne nok bedst tænke os at få vejledning fra en udefrakommende, frem for en fra vores dagtilbud"

"Vi vil gerne vide om vi kan gøre mere for at støtte vores barns sprogudvikling"

Hvordan vil de gerne samarbejde?

"Det vi laver med børnene skal være sjovt og naturligt – ikke lektier"

"Det ville være dejligt at kunne mødes i grupper med andre forældre – så kunne vi dele erfaringer og hjælpe hinanden"

"Det er ret vigtigt, at det vi skal lave er simpelt og overkommeligt"

TRUSTENDE BØRN OG FORÆLDRE

VLS- intensiv forældreinvolvering

Underrettede

Udvalgte forældre

Alle forældre

Forældreansvarlig én dags træning

- Kursus (2 x 2 timer)
- Familiesamtaler (3 x 1 time)
- "Stay & Play" (1 gang pr. tema)

Forældremøde

- Generel information
- Ugens tips

Forældre til de 30% af børnene med lavest ordforråd tilbudt deltagelse (flest børn m. anden etnisk oprindelse/mor med ingen eller kort uddannelse)

Store kommunale forskelle mht. hvor mange forældre der blev inviteret

TRUSTENDE BØRN OG FORÆLDRE

Styrke samtaler af høj kvalitet

- **Far:** "Okay...Vi bruger lige den her til at tage et røntgenbillede...Jeg kan se at han har brækket alle sine knogler"
- **Dreng:** "Åh nej. Hvor er hans knogler?"
- **Far:** "Her doktor Ludvig, her har du din kniv...Kan du lige åbne her i maven på ham?"
- **Dreng:** "Ja selvfølgelig. Selvfølgelig doktor far"

TRUSTENDE BØRN OG FORÆLDRE

Du kan hjælpe dit barn på vej med sproget ved at læse sammen – og selvom dit barn ikke kan sige endnu, kan han godt "sige" noget, der kun har betydning.

TIPS TIL FØR LÆSNINGEN

- Giv barnet en god model for at læse
- Præsenter bogen for dit barn med interesse, entusiasme og lyst til at læse

1 Du skal prøve at læse med dit barn hjemme

TIPS TIL UNDER LÆSNINGEN

- Læg dit barn i din favn
- Giv dit barn en god model for at læse
- Ryt og dans med barnet
- Tegn tegninger fra bogen
- Sæt lyd og brug dine egne ord
- Vær opmærksom på barnets reaktioner
- Tag dit barn på skulder og tryk af bogen

2 Du/ vælger selv hvilken bog det skal være

TIPS TIL EFTER LÆSNINGEN

- Spis med dit barn
- Giv dit barn en god model for at læse
- Brug de nye ord som bogen handler om
- Hvis barnet ikke kan sige ordene, så prøv at sige dem selv
- Hvis barnet ikke kan sige ordene, så prøv at sige dem selv

3 Husk, at det skal være hyggeligt og rart

Indsatsens form

- Præsentationer
- "Videns-videoer"
- "Forældrevideoer" m. eksempler på konkrete strategier
- Visuelle vejledninger
- Samtaler
- Modellering
- Refleksion og diskussion
- Hjemmeopgaver

TRØSTENDE BARNOPVÆKST

Barnets "Vi lærer sprog-bog"

- Personlig læringsbog til hvert barn (sendes med post når børn er kendt)
- Deles mellem dagtilbud og hjem (efter hvert tema) og både kontaktperson og forældre skriver
- Synliggørelse af barnets læring og engagement i læring for forældrene

TRØSTENDE BARNOPVÆKST

Program

Baggrund for studiet
Om effektstudiet

VLS-indsats

- ✓ Om indsatsen
- Seks skarpe om resultaterne

VLS-indsats + intensiv forældreinvolvering

- ✓ Om indsatsen
- Seks skarpe om resultaterne

---

1. Halvdelen af udvalgte forældre deltog ikke

30 pct. af forældre blev udvalgt (387 forældre)
Kun 186 deltog i en eller flere elementer

Hvorfor ikke?

- Ikke alle blev spurgt (tidspres)
- Ikke alle sagde ja (dagpleje)
- Jo flere udvalgte, jo flere sagde ja (udsatte områder)

---

2. Det har været svært at gennemføre indsatsen

Gennemførte samtaler og kurser

	Sam 1	Sam 2	Sam 3	Kursus 1	Kursus 2
Deltagere	168	149	89	121	90

- Vi ved ikke om dette skyldes, at børnene (og deres forældre) ikke har deltaget i aktiviteterne eller at deltagelsen ikke er blevet registreret
- **Nuværende rammer for indsatsen skal tilpasses!**
- **De få deltagere giver større usikkerhed om resultaterne**

---

3. Det er (ikke) bestemte forældre der deltager

- Forældre til børn med laveste sprogscore deltager mest
- Der er ingen stærk indikation af, at det er bestemte typer forældre, som deltager i højere eller mindre grad i indsatsen
- Dette betyder at indsatsen har potentiale til at nå en bred vifte af forældre

---

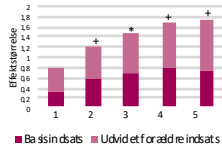

---

4. Der er stor ekstra effekt for de børn der er med

Abstrakte begreber

- Stor effekt af involvering af forældre når den gennemføres, men usikkert resultat med kun få signifikante effekter pga. for få observationer (også andre områder)
- Jo mere forældrene har deltaget, jo større er effekterne
- Der er tendens til mindre effekt i dagplejen
- Mest positive tilbagemeldinger når mange forældre fra samme dagtilbud er med

---

---

5. Forældres baggrund uden betydning for effekt

Køn, alder, oprindelse og sociale forhold i hjemmet har stort set ingen betydning har for børnenes udbytte!

For Abstrakte begreber og Talforståelse dog tendens til større effekter for ikke-danske børn, bringer dem næsten på niveau med danske børn (i flere tilfælde på niveau)

---

6. Medarbejdere og forældre kan lide indsatsen

En unik måde at komme helt tæt på forældrene

Stor opbakning og interesse fordi det handler om forældrenes barn

Forældrene er blevet mere opmærksomme på barnets udfordringer og hvordan man kan arbejde med det

MEN... nogle forældre havde ikke tid til at komme ..og det var svært for nogle forældre at bibeholde motivationen

---

Program

Baggrund for studiet
Om effektstudiet

VLS-indsats

- ✓ Om indsatsen
- ✓ Om resultaterne

VLS-indsats + intensiv forældreinvolvering

- ✓ Om indsatsen
- ✓ Om resultaterne

Opsummering og perspektivering

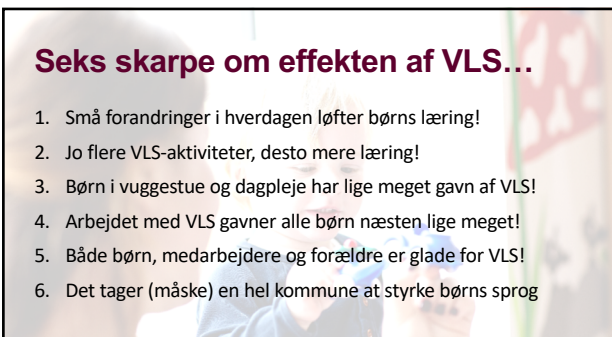

Seks skarpe om effekten af VLS...

1. Små forandringer i hverdagen løfter børns læring!
2. Jo flere VLS-aktiviteter, desto mere læring!
3. Børn i vuggestue og dagpleje har lige meget gavn af VLS!
4. Arbejdet med VLS gavner alle børn næsten lige meget!
5. Både børn, medarbejdere og forældre er glade for VLS!
6. Det tager (måske) en hel kommune at styrke børns sprog

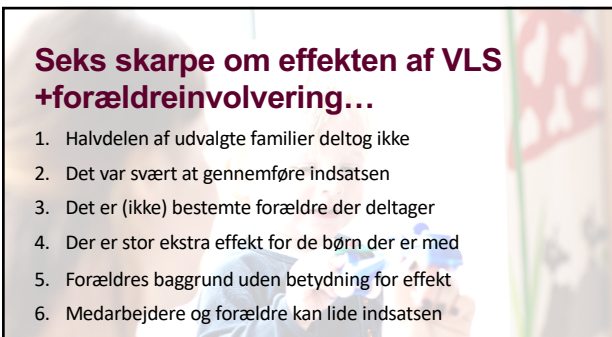

Seks skarpe om effekten af VLS +forældreinvolvering...

1. Halvdelen af udvalgte familier deltog ikke
2. Det var svært at gennemføre indsatsen
3. Det er (ikke) bestemte forældre der deltager
4. Der er stor ekstra effekt for de børn der er med
5. Forældres baggrund uden betydning for effekt
6. Medarbejdere og forældre kan lide indsatsen

VLS virker og kan anvendes!

- Positive effekter for alle børn
- Redskab til styrkede pædagogiske lærerplaner

Kilder: Bleses et al., 2015, 2016, 2017, 2018

Styrkede pædagogiske lærerplaner

Änd og indhold det samme

- Det eksplicite fokus på at styrke det pædagogiske læringsmiljø hele dagen
- Fokus på emner og indhold, der falder inden for de seks læreplanstemaer
- Redskaber, der understøtter inddragelse af alle børn (herunder børn i udsatte positioner)
- Det særlige fokus på forældresamarbejdet
- Etableringen af en evalueringskultur af arbejdet

VLS virker og kan anvendes!

- Positive effekter for alle børn
- Redskab til styrkede pædagogiske lærerplaner

Og mange flere delanalyser på vej...

Nye vigtige spørgsmål

- Udfordringer med implementering (VLS+)
- Langtidseffekter og kvalitet (VLS-Follow up)
- Større "dosis" til udsatte børn?
- Styrket forældreindsats?
- RTI indsatser

Kilder: Bleses et al., 2015, 2016, 2017, 2018
